

af Forbud i de 4 — helst 6 — Uger *efter* Nedkomsten, samt Forbud — ikke Frivillighed — mod Arbejde *mindst* 4 Uger *før* Nedkomsten, hvilken Opfattelse tydeligt støttes af de nævnte Tal paa dem, der nu — selv *uden* økonomisk Støtte — har fundet det ønskeligt eller nødvendigt at holde sig borte fra Arbejdet indtil 6 Uger før (nemlig som nævnte 83 gifte og 29 ugifte). — Man har fra forskellig Side hævdet, at det er individuelt, hvad de svangre Kvinder kan holde ud til, hvilket Arbejde de kan taale, og om de kan taale at arbejde til sidste Dag. Men hvorledes finde ud af, hvem der kan taale det? Kvindernes egen Fornemmelse er ikke tilstrækkelig, man kan godt tage Skade af noget uden at have mærket det (og Skaden paa Barnet, Fosteret, mærker Moderen da ikke, jfr. Eksemplet paa Barnet, der fødtes med skævt Ansigt). Man behøver ikke at føle nogen direkte Skade eller Ubehag (snarere det modsatte!) ved at stille sig varm ved et aabent Vindue, men derfor kan man jo godt dø af Lungebetændelse 8 Dage efter! Vanskeligheden ligger ogsaa — som tidligere nævnt — deri, at Virkningerne af Overanstrengelse eller lign. før Fødselen først viser sig *bagefter*, maaske saa længe bagefter, at i hvert Fald ikke *Menigmand* finder paa, at Sammenhængen *er* der. Men det er netop *Menigmand*, Kvinderne selv, man giver Afgørelsen i Hænde, naar man *ikke* holder paa Forbud. Der er ogsaa noget, der hedder: »Prevention is better than cure! Det er ofte for sent at genoprette Skaden, naar den *er* sket, og det er dog udenfor al Tvivl, at der er mange Kvinder, der *ikke* kan holde ud til det sidste, og mangt Slags Arbejde, som *ingen* Kvinde kan holde ud til det sidste (her er nævnt forskelligt, og alt, hvad der medfører, at Kvinderne maa bære tunge Ting, *række* og *strække* sig eller *staa op uafbrudt* i 9—10 Timer maa være absolut banlyst for svangre Kvinder, det hævdes jo overfor *alle* Kvinder i *bedre* Kaar). Og *alene for disse Tilfældes Skyld*, hvad enten disse er en større eller mindre Del af de svangre Kvinder, *maa Forbudet indføres* (før Nedkomsten), thi i modsat Fald vil det være *langt* vanskeligere for Kvinderne at tage sig fri de 4—6 Uger før, saa vil Kvinderne lade være at tage fri, fordi de *kan* lade være, fordi det er *frivilligt*, saa »ses det ikke saa gerne fra Fabrikkens Side«, der bliver maaske lagt Mærke til, *hvem* der er saa »blødagtig« at holde fri, og saa synes Kvinderne, at de *maa* holde ud.

Men et *Forbud* er noget ganske andet, noget *alle* skal rette sig efter, ogsaa *Fabrikkanterne*, det er *Loven*, der forlanger det, ikke den enkelte Kvinde hver for sig. Det er jo ogsaa bl. a. derfor, vi har faaet Fabrikloven!

Et Argument som, at det *ensartede tilvænnede* Arbejde i Fabrikken skulde være bedst for Kvinderne at holde ud til, synes mig ikke overbevisende — ganske vist gør *Vanen* naturligvis meget, men man kan ikke se bort fra de *ekstraordinære* Omstændigheder, man kan ikke tale om, at en Kvinde i Svangerskabets sidste Uger kan »vænne sig« til at staa op 10 Timer i Træk, det *er* en decideret *Overanstrengelse*, et Misbrug. Derimod er det forskelligartede *huslige* Arbejde — hvor de selv er Herre over Hvilen, »Pauserne« og Tempoet — som de saa efter al Sandsynlighed vilde beskæftige sig med i de sidste 4—6 Uger, sikkert udmærket sundt netop ved sin *Alsidighed* (Brug af *alle* Muskler), og *husligt* Arbejde kan man dog vist ikke sige er *helt* uvant for vore Fabrikarbejdersker (de plejer jo gerne at have det *foruden* deres Fabrikarbejde), det er dog endnu ikke dem *alle* sammen, der holder Pige!

Til Slut skal kun nævnes Vuggestue contra Ammestue. Det sidste har jeg gjort udførligere Rede for, navnlig paavist, at der synes at være en altovervejende Stemning for dette blandt Arbejderskerne, og at en saadan vilde være en gavnlige Støtte for de diegivende Mødre, som vanskeligt kunde naa hjem i en halv Times Frokost- eller Aftenpause; derimod er den halve Time, naar Barnet *bringes til Stedet*, tilstrækkelig til Amningen. Et saadant, om Vinteren opvarmet, Lokale vilde let kunne indrettes paa de allerfleste større Fabrikker, *uden ekstra Bekostning* — der behøves jo ingensomhelst hygiejnisk Indretning, blot Mødrene kan sidde der — hvor der er Spisestue for Kvinderne, kan jo denne benyttes, ønskes *ikke i Spisepausen*, da *før* eller *efter* denne. Efter hele den forudgaaende Paavisning af, hvor